

Beet Europe 4 - i Frankrike

FOTO: ROBERT OLSSON

Den 26–27 oktober i år var fjärde gången gillt för Betans Dag i Europatappning. I år i det stora betlandet Frankrike. Vi och 12 000 andra var där. Här är intrycken vi tog med hem.

Beet Europe startades 2010 i Holland. Man sätter ner foten vartannat år, varje gång i ett nytt land. Chansen att evenemanget ska förläggas i Sverige eller Danmark är liten. Vi är helt enkelt inte tillräckligt stora i betsammanhang. Så här långt har man efter starten i Holland landat i Tyskland, Polen och nu Frankrike. Vår egen senaste (sista?) Betans Dag höll vi 2002 på Svenstorp.

Mer än bara maskiner

Beet Europe är enkelt uttryckt en Betans Dag i kolossalformat. Hjärtat är betupptagning i fält med senaste nytt från hela Europa. Därtill transporter i fält, renslastning och ofta också jordbearbetning och vetesådd efter nyupptagna betor. På kontinenten liksom i England är höstveten den klart vanligaste grödan efter sockerbeter. Till aktiviteterna i fält knöts 170 utställare i montrar och tält med maskiner och produkter som på ett eller annat sätt kan vara av intresse för en betodlare.

I samband med Beet Europe ordnar IIRB – organisationen som sprider kunskap kring forskning och försök i betor –

numera också ett halvdagsseminarium kring någon aktuell betodlingsfråga. Ämnet i år var ”Hur undviker vi markpackning vid skörd – dagsläge och ny utveckling”. Otto Nielsen här på NBR var med i den grupp som organiserade seminariet och han kommer med en rapport från mötet i nästa nummer. Helt klart var detta ett ämne som vår besöksgrupp kände var något att ta med hem.

Vår svensk-dansk-tyska resegrupp besökte också en tongivande fransk betodlare i trakten. Desirée Börjesdotter berättar mer om besöket på annan plats i detta nummer av Betodlaren.

Betupptagare - färre aktörer

Det är tuffa tider för tillverkare av betupptagare. Det sätter sina spår. Tyska Holmer, holländska Agrifac och franska Mat-

rot ägs numera alla av franska Exel Industries Group. Ropa breddar sitt sortiment och går in på potatismarknaden, medan

Grimme som bekant gått från potatis till betor.

I tabellen nedan ser du de 13 betupptagare som visades i fält.

Nr	Maskin	Rader	Kommentar	SE
1	Holmer Exxact Light Traxx	6	En "liten" tvåaxlad självgående tankmaskin som byggs av Agrifac i Holland. 20 m ³ tank. Pris: 365 000 €	ja
2	Holmer Exxact Terra Dos T4 30	6	Senaste versionen av tvåaxlad Holmer, 30 m ³ tank. Pris: 460 000 €	ja
3	Holmer Exxact Terra Dos T4 40	12	Treaxlad med 626 hk motor och 45 m ³ tank. Körs med 1,7 bars tryck. Pris: 620 000 €	ja
4	Franquet X-Beet + X-Load S6	6	X-Beet-konceptet är en frontmonterad blastare och upptagare kombinerad med en bogserad renslastare med 4 rouletter, 6 m ³ tank med en lasthöjd på 4 m. Möjlighet till breddäck på traktor och autostyrning. Pris: 200 000 €	nej
5	Grimme Maxtron 620	6	Välbekant bandmaskinen med drivna oppelhjul och 33 m ³ tank. Pris: 495 000 €	Ja
6	Grimme Rexor 620	6	Tvåaxlad, med 530 hk MB-motor. Drivna oppelhjul. Lägsta egenvikten i klassen. 33 m ³ tank. Pris: 453 000 €	ja
7	Grimme Rexor 630	6	Treaxlad med 625 hk motor. Upptagning med rörliga skär, individuellt inställbara från hytten. Klarar lasta en 90 tons skörd från 1 200 m med 45 m ³ tank. Pris: 513 000 €	ja
8	Gilles Arracheuse AD49 et chargeuse RI36TS	6	Traditionellt belgiskt koncept för tvåstegsupptagning med blastare och "lifter" fram och renslastare med 2 m ³ mellantank där bak. Pris: 125 000 €	nej
9	Vervaet Q616	6	"Liten" sexa med 465 eller 510 hk DAF-motor. Kan utrustas med skär eller oppelhjul, 30 m ³ tank, tre typer av blastare och fyra typer av rensning. Pris: 420 000 €	nej
10	Vervaet Beet Eater 625	6	Treaxlad med boggie fram. 626 hk MB-motor. 40 m ³ tank. Kan utrustas med rörliga skär eller oppelhjul, tre typer av blastare och tre typer av rensning. Pris: 495 000 €	ja
11	Vervaet Beet Eater 925	9	Är en 625:a med rörliga skär och 9 rader. Pris: 600 000 €	ja
12	Ropa Panther	6	"Liten" tvåaxlad Ropa med 530 hk motor. 28 m ³ tank. Pris: 470 000 €	nej
13	Ropa Tiger 6	6	Treaxlad med en 768 hk stark Volvo-motor. Pris: 530 000 €	Ja

13 olika betupptagare visades i fält. Längst till höger ser du vilka som för dagen finns till försäljning i Sverige.

Att lägga märke till:

- Vi har fyra större tillverkare: Grimme, Holmer, Ropa och Vervaet.
- Man kan urskilja tre storlekar
 - ☐ "Lillebror" är en liten sexa med två axlar och lite mindre tank. Bygger på korta radlängder eller körning med följevagn. Prisklass: 3-4 milj SEK.
 - ☐ "Standardmaskinen" är en sexradig tankmaskin med rejäl tank och två axlar med krabbstyrning eller band. Prisklass: 4-5 milj SEK.
 - ☐ Storebror har tre axlar med upp till 30 tons lastförmåga och totalvikter på runt 60 ton. Prisklass: 5-6 milj SEK.

- Belgiska Gilles kämpar på med sitt tvåfasssystem. Franska

Franquet jobbar också med tvåfasssystem, men nytänkande.

Värstingmaskinen. En treaxlad Holmer med tolvradigt bord var den bredaste maskinen. Den satte under året nytt rekord i betupptagning genom att skörde 80 hektar på 24 timmar.

En publikmagnet. Tvåfasssystemet från franska Franquet drog massor av folk.

- Det finns både nio- och tolvradars bord, men sex rader är fortsatt helt dominerande
- Teknikutveckling
- Tillverkarna försöker minska maskinens egenvikt.
- Viktflyttning från ner- till uppsida vid körning på sluttningar.
- Nya s.k. CTS-däck med tryck ner till 1,7 bar på treaxlade maskiner.
- Variabelt lufttryck finns att få.
- Upptagarens GPS-system tar över följevagnens och fyller följevagnen automatiskt.
- Skördemätare talades det om men visades inte.
- Med nioradersbord kan s.k. double rolling – körning mer än en gång i samma spår – helt undvikas.

Vad tog vi med oss hem?

Vad tar du med dig hem? Den frågan ställde jag till alla i vår grupp efter sista dagens seminarium. Här kommer svaren.

Om odlarbesök och fransk betodling

- Bra odlarbesök. Vi har mycket gemensamt.
- Det var väldigt trevligt att få besöka den franske lantbrukaren och inse att den franske lantbrukaren har samma frustrationer och utmaningar som vi har.
- Från gårdsbesöket slås jag av att vi här och hemma har samma problem. Vi tänker och resonerar rätt så lika. Den franska bottenplattan på 25€ per ton betor tror jag gäller för många odlare i Europa.

Om upptagning

- Inspirerande att se nya maskiner. Vad blir min framtid? Maskinstation eller nyare bogserad maskin tillsammans med granne?
- Lätt att jämföra hur de olika upptagarna hanterar betorna i de tippade stukorna.
- Man ser skillnad på upptagarna i stukorna.
- Det blev fokus på kvaliteten på de upptagna betorna.

Om lastning och lagring

- Lådorna med lagringsbetor – bra upplägg och tydliga resultat.
- Illustrativt med lådor med betor som visar vad upptagningskvaliteten betyder för lagringsdugligheten. Noterar att angrepp av *Aphanomyces* inte

försämrar lagringsdugligheten.

- Alla följevagnar, bogserade som självgående, hade avlastarelevator. Det underlättar för att göra stukor till renslastare.
- Toptex ligger pall på stukan då den trycks in med Klünder-skivan.
- Det var imponerande att se renslastarna arbeta på gräsmark. Det trodde jag inte de kunde. Det ger nya möjligheter att hitta stukplatser.

Om markpackning

- Seminariet var väldigt fint.
- Seminariet tyckte jag nog var det mest intressanta. Markpackningsproblematiken berör ju oss alla och man har något man själv kan referera till.
- Jag gillade Michelingubben och visningen av däcktryckets betydelse. Variabelt däcktryck från förarplats tror jag på.
- Band är bäst ur markpackningssynpunkt. Jag tror det är värt att betala för.
- Jag kommer att berätta för mina anställda om Holmers strategi för "One Pass Only" och jordens elasticitet.

- Jag kommer att lägga mer fokus på marktryck och markpackning.

- Det blev bekräftat att det är viktigt med skonsam körning på marken. Och att däcktrycket är viktigt. Jag ska försöka göra mer för att optimera hur jag kör i fält.

- Jag kommer att dryfta ämnet markpackning med min samarbetspartner inför byte av betupptagare om två till tre år.

- Det var fint att få en summering av 15 års markpackningsförsök i Europa på en förmiddag. Grimme och Holmer hade de bästa firmainläggen.

- "Wheel in furrow"-skador har jag ofta diskuterat med min far. Jag vill bara skicka vidare hans argument: Om det nu skulle vara så allvarligt, varför ser man inte skadorna i efterföljande korngroda?

- Jag tänker på Holmermaskinen med tolv rader som med följevagn inte packade någon del av marken mer än en gång.

- Bra illustration av betydelsen av lågt däcktryck.

- Jordpackningsdemon med sand var en ögonöppnare!

Om annat

- Imponerande med en kolfiberbom vägande bara 800 kg på en 36 m JD-spruta.

- Tror fortsatt på bandsprutning med modern bredspruta.

- Noterar att här finns många radrensare.

- Man såg knappt någon såmaskin utan radmyllning.

- Jag fick en kontakt i en monter som menade att förbättrad P-tillgänglighet kan öka skörden.

- Beet Europe var välordnat och bra om man förstår franska! Synd att det inte fanns info på engelska på skyltar o.dyl. Jag missade nog en del intressanta grejor på grund av det.

- Mest intressant var att se betodlingen i Frankrike och träffa nytt folk samt se enklare upptagare.

Avslutning

Visst stämmer uttrycket "Den som har gjort en resa har alltid något att berätta". Jag vill avsluta med två uttalanden som Stig Fabricius, 5T-odlare på Mön i DK, fällde på vägen hem på hög höjd över Europa:

- ☐ "Vi kan lyfta sockerskörden genom att göra rätt med det vi redan vet."
- ☐ "Mina betor utmanar mig och jag blir belönad med högre skörd!"

Uppskattad demo. Belgiska IRBAB visade lagrade betor, bl.a. angripna av olika sjukdomar. Som här med angrepp av *Aphanomyces* som kostar skörd men lagringen påverkades bara marginellt.

Robert Olsson,
NBR Nordic Beet Research